

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars secunda, hoc est:
Solida, ad discendam & exercendam, ex evangeliis tam
dominicalibus quam festivalibus Christi & sui-ipsius
notitiam, informatio**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126164](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126164)

I. Ἀνδροπολιαν, sive *notitiam nostri.*II. Χριστοῦ ἰωσίου, sive *notitiam Christi.*

J. J.

Exegesis.

Sicut Servator noster pientissimus Maria Magdalena in formâ hortulani apparuerat, Joh. 20. v. 15. eoque indicavit, se venisse, ut ex hortis carnalium voluptatum, quos Diabolus in mundo passim plantavit, ad se nos alliceret, inq; hortum suum reverteremur, & pretiosos fructus, quos per resurrectionem suam acquisivit, comedemus, Cant. 9. v. 16.

Sicut etiam discipulis Emaunticis in Viatoris formâ apparuit, ut doceret nos, quod in hoc mundo civitatem permanentem non habeamus, sed futuram studiosè inquirere debeamus, Hebr. 13. 4.

Sic in presenti Evangelio audimus, quod ut pastorem nobis commendatum oviculæ obsequentes sequi debeamus, si velimus in ovili ecclesiæ, hic temporaliter alendi & defendendi, tandem aliquando, in ovile æternæ securitatis introduci, idè ipse ait: Oves meæ vocem meam audiunt, & ego cognosco eas, & sequuntur me, Joh. 10. 27.

Notitiam verò nostri hinc discere possumus, si intuemur:

I. *Pastoris titulum*, ait enim Servator: Ego sum Pastor ille bonus. Est hoc nomen vile & despectum: quod si ratione nostrâ metiri velimus, magis Christum autoritatis suæ consuluisse, videri posset, quia cum adversariis suis infensissimis rem habebat, si nomine hoc omisso, titulo Regis Regum, vel filii Dei vivi, vel ducis vitæ, vel simili usus fuisset, quod ex re & vero facere potuisset. Pecorum enim pastores, semper despecti, & in tenui pretio in mundo

fuerunt. Ægyptii detestabantur omnes pastores ovium, Gen. 46. v. ult. In pari contemtu apud alios quoque fuerunt. Sed eodem modo hinc se res habet, ut aliàs Deus loquitur, Esa. 55. v. 8. 9.

Ex hâc enim causâ, quod Christo cum Scribis & Phariseis negotium intercedebat, qui se solos pastores profitebantur, & claræ scientiæ sibi arrogabant, Luc. 11. v. 52. Christus ipsis sese opponit, ait: ἐγὼ εἰμὶ ὁ ποιμὴν ὁ καλός, Ego sum pastor ille bonus, quem Deus populo tuo promisit, sicut id ipsum in capite X. Johannis multis egregiis argumentis probat & confirmat.

Hic probet se unusquisq; an etiam in functione & vocatione illa, in quâ à Deo collocatus est, cum Christo verè dicere possit, Ego sum pastor bonus.

Triplices enim dantur pastores: 1. *Pastores in campo*, 2. *Pastores in foro*, & 3. *Pastores in choro*. Qualibet pars habet regulas præscriptas, juxta quas incedere debet, imprimis verò ad exemplum Christi fideles se exhibeant, ut dicere possint: Ego sum pastor bonus.

Pastores in Campo sunt, qui ex re pecuariâ victum sibi acquirunt, & aut proprias pecudes habent, sicut Abel, Gen. 4. v. 2. aut mercedem merentur apud alios, uti Jacob, Gen. 30. v. 32. Hoc vitæ genus est honestissimum & antiquissimum, quod S. Patriarchæ, multiq; alii summi viri professi sunt, Gen. 47. v. 3.

Licet autem hi Pastores in mundo parvi æstimentur, attamen Deus peculiariter eos prætulit, ut non modò apparuerit iisdem, sicut Jacobo & Mofi factum est, Genes. 31. v. 3. cap. 32. v. 25. Exod. 3. v. 2. sed etiam à caulis ad aulam evexerit, uti Davidem, 2. Sam. 16. v. 11. vel etiam à boum

Z

grege

grege ad muntis Propheticum vocaverit, ut Amosum, cap. I. v. I. c. 7. v. 14.

Qui in hac conditione vivunt, reputent secum, se Deo æque atq; nobiles hujus mundi placere, modò operam navent, ut fideles sint, Prov. 27. v. 23. 26.

Deinde dantur *pastores in foro*, hi sunt Imperatores, Reges, Principes, Comites, & in genere omnes, qui Magistratus munere funguntur, quibus non oves aut boves, sed hominum corpora aut fortunas concredidit Deus, ut justitiam exercentes malum puniant, & bonum remunerent, unde expressè Pastores illi appellantur, Numer. 27. v. 17. Esa. 44. v. 28. Amos I. v. 2. Mich. 5. v. 4. Zach. 10. v. 2. attamen probè meminerint, non se potestatem à seipsis habere, sed à Deo, uti Josephus Pro Rex Ægypti fatetur, Gen. 50. v. 19. In exigendis quoque tributis modum excedere non debent, uti Rhehabeam, I. Reg. 12. v. 14. *Boni enim Pastoris est, tondere pecus, sed non deglubere*, ut Imperator Tiberius ait. Alexander quoque M. consiliariis, qui tributum gravio-rem civitatibus imponendum censebant, respondit: *Et olivorem odi, qui radicibus herbas evellit*. Si igitur Ethnici adèd religiofi fuerunt, multò magis Christiano magistratui id convenit, Panis egentium vita pauperum est, qui defraudat illum, homo sanguinis est, Sir. 34. v. 25.

Tertiò dantur *pastores in Choro*, qui aliàs Pastores animarum dicuntur, hi sunt verbi ministri, & Ecclesie doctores, quibus Christus gregem suum pascendum concredidit, quem proprio sanguine acquisivit, Act. 20. v. 28. Unde & ipsi Pastores vocantur, Eph. 4. v. 11. qui à Principe Pastorum Christo dependent, dante ipsos

ecclesie juxta cor suum, ut pascant eam scientià & doctrinà, Jerem. 3. v. 15. Idèd quemlibet eorum adhuc hodiè, ut Petrum olim compellat, Pasce agnos meos, pasce oves meas, Johan. 21. vers. 15. 16.

Qui itaque genuinus animarum pastor esse vult, exactè perpendat, non boves aut sues, sed homines sibi concreditos esse, quorum animæ pretiosè à Christo redemptæ sunt, hos sine personarum respectu fideliter pascat, I. Petr. 5. v. 2. quia Deus sanguinem eorum de hujus manu requiret, Ezech. 3. v. 18.

Quod si itaque unusquisque in vocatione suà se fidelem exhibet, præmium non deerit, sed certissimè sequetur die novissimo, ubi ex ore Christi audient: Euge serve bone, Matth. 25. v. 21.

II. *Mercenariorum ingenium*, hos sic describit Christus: Mercenarius autem, & qui non est pastor, cujus non sunt oves propriæ, videt lupum venientem, & dimittit oves, & fugit, quia mercenarius est, & non pertinet ad eum de ovibus.

Mercenarius propriè est, qui mercede conducitur, eo fine, ut laborem fideliter exantlet: quia verò his hominibus familiare est, ut ad oculum modò serviant, Ephes. 6. v. 6. idèd hoc titulo omnes illi intelliguntur, qui in functione, quam Dei beneficio administrant, suum duntaxat emolumentum & honorem, non verò Dei honorem, & ecclesie commodum respiciunt, hi illi sunt, quorum Deus venter est, & gloria in confusione ipsorum, qui terrena sapiunt, Phil. 3. v. 19.

Hic examines, velim, te, annon & ipse non-

nonnunquam in mercenariorum numero fueris?

Horum non pauci sunt, in omnibus statibus.

Mercenarii enim sunt

I. *Avari*, qui, quæ sua sunt, duntaxat, quarunt, non quæ sunt Jesu Christi, Phil. 2. v. 21. In omnibus rebus sanctus denarius ferè dominatur, plurimus auro venit honos. Pecuniæ causâ Judas Dominum & magistrum suum prodidit, Matth. 26. v. 15. Pecuniæ causâ cultodes sepulchri Christi, conscientiam suam vulnerarunt, dicentes, discipulos Christi corpus ejus abstulisse, ut edocti erant; Matth. 28. v. 15. Propter pecuniam multi deliquerunt, & qui quarit locupletari, avertit oculum suum, Sir. 27. v. 1. Sed qualem Denarius hicc inscriptionem habet? In unâ parte habet imaginem Gehasi, cum hâc inscriptione: *Lepra Naaman adhærebit tibi, & semini tuo in seculum.* Ex alterâ gerit simulacrum Simonis Magi, cum hoc titulo: *Pecunia tecum pereat.* Iccircò genuini Christiani fugere hoc vitium, & eò respicere debent, ut omnia faciant in gloriam Dei, 1. Cor. 10. v. 31.

2. *Ignavi*, qui munus negligunt, velut fruges tantum consumere nati. De his Deus ipse conqueritur, Ezech. 34. v. 3. 4.

Ejusmodi Mercenarii erant tempore Amos, qui bibentes vinum in phialis, & optimo unguento delibuti, nihil patiebantur super contritione Joseph, Amos 6. v. 6. Sic in statu politico pauci inveniuntur hodiè, qui cum Potipharo omnia quæ habent, relinquunt in manu Joseph, nec quicquam aliud norunt, nisi panem, quo vescuntur, Gen. 39. v. 6.

Sed maledictus, qui facit opus Domini remisè, Jer. 48. v. 20.

3. *Timidi*, qui dum ecclesia tranquilla est, munere quidem suo funguntur, at persecutione ingruente aufugiunt, non perpendentes verba Christi, qui invenit animam suam, perdet eam, Matth. 10. vers. 39.

4. *Parasiti*, qui ad placitum loqui amant, & neminem ad iram provocare volunt, quales plerumque sunt Aulici, nec pauci Pastorum, unde canes muti illi appellantur, Esa. 56. vers. 10. Sed rationis pœna ipsos manet, ut in adventu Christi *obmutescerent* ligatis pedibus & manibus mittendi sunt in tenebras exteriores, ubi fletus, & stridor dentium, Matth. 22. vers. 13.

5. *Tepidi*, qui Thesin tantummodo tractant, sed antithesin omittunt, falsam hæreticorum doctrinam non attingentes, neque refutantes, contra expressum præceptum Pauli, Tit. 1. v. 9. Ex quo grave periculum tam Pastoribus illis, quam Auditoribus imminet.

Videte dilecti! hi sunt mercenarii, quos Christus in Evangelio nostro perstringit. Quod si itaque quilibet se examinabit, facile deprehendet, ad quam classem referendus sit. Optimum est, ut is, qui hætenus ex imbecillitate deliquit, nec officio suo satisfecit, ad frugem redeat, nam

Si pœnitet, haud nocet error.

Si impius egerit pœnitentiam, vita vivet & non morietur, Ezech. 18. v. 21.

III. *Ovicularum proprium*, de quo ita Christus: Ego sum pastor bonus, & cognosco meas, & cognoscunt me meæ. Sicut novit me pater, & ego agnosco patrem, & animam meam pono pro ovibus.

Quod non intelligendum est de ovibus irrationalibus, etsi enim ejus sunt

omnes feræ sylvarum, jumenta in montibus, & boves mille, Psal. 50. v. 10. attamen peculiarem gregem habet inter homines, quos sanguine suo emit, & per verbum & sacramenta sanctificavit, hi sunt oviculae, quas speciatim novit, quas nomine vocat, ut nemo easdem separare possit à caritate suâ, Rom. 8. v. 38. 39.

Hic velim scruteris, an & tu ad oviculas Christi pertineas?

Magna hinc curâ opus! Christus enim aliquando segregaturus est oves ab hædis, & statuet oves à dextris suis, hædos autem à sinistris, Matth. 25 v. 32. seqq.

Ovis agnoscit vocem pastoris sui, & sequitur eum. Ita quicumque Christi oviculis se adnumerari cupit, ejus vocem, quam in scriptis Mosis & Prophetarum adhuc hodiè tradit, audire & sequi debet, hic est filius meus dilectus, hunc audite, ait ipse pater cœlestis, Matth. 17. v. 15.

Ovis ruminat, quâ de causâ inter animalia munda, relata est, Levit. 11. v. 3. Sic etiam verus Christianus ruminare, h. e. repetere debet, quod in Ecclesiâ ex ore pastoris audivit, ne sit auditor, sed factor verbi, Jac. 1. v. 22. Psalm. 1. v. 2.

Ovis, si erravit, tamdiu balat, dum à Pastore ad gregem reducat: Sic oviculae Christi sine intermissione balant. Erravi, sicut ovis, quæ periit, quæ re servum tuum, Psal. 119. v. ult. Jer. 31. v. 18.

Ovis est animal possessori suo maxime utile: Sic & Christianus dono suo in alterius commodum uti debet, 1. Petr. 3. v. 10. 1. Cor. 9. v. 7.

Ovis est animal patiens, Esa. 53. v. 7. Sic & Christiani patientiam exercere debent, cum Michâ dicentes: Iram Domini portabo, Mich. 7. v. 9.

Ovis est animal pacificum. Sic & oviculae Christi inquirere pacem, & eam persequi debent, Pl. 34. v. 15. Hoc est iudicium ovicularum Christi, Joh. 13. v. 15.

Hic itaq; te probes, mi Christiane! Et si hæctenus ejusmodi ovicula non fuisti, sed vel canis mordax, qui reversus est ad vomitum suum; vel sus lota in volutabro luti, 2. Pet. 2. v. ult. revertere ad ovile Christi, extra quod non est salus: sicut omnia quæ extra arcam Noæ erant, aquis diluvii peribant, Gen. 7. v. 21.

In Bœotiâ fluvii duo inter se contrarii sunt, quorum alter, oves albas nigras, alter nigras candidas reddit. Quod si & tu fortè in Diaboli balneo fuisti, & nigredine peccatorum infectus es: agnosce crimina tua, & ora cum Davide: Misere mei Deus, Psal. 51. v. 1. Et peccata tua, qui fuerunt ut coccinum, quasi nix dealbabitur, & si fuerint rubra, quasi vermiculus, velut lana alba erunt, Esa. 1. v. 18.

De Secundo,

Pergemus nunc ad alteram partem, *ἡ ἐπινοῖαν*, sive notitiam Domini nostri Jesu Christi contemplaturi. Hic nobis proponitur in hoc Evangelio.

1. *Tanquam bonus pastor,* qualem seipsū nominat, eoq; respicit vaticinia Prophetarum, qui omnes Auditores suos ad hunc pastorem remiserunt, ut Scribæ & Pharisei hinc colligerent, se & non aliū eundem esse, de quo David & ceteri Prophetæ prædixerunt, Psal. 23. v. 1. Ezech. 24. v. 23. Esa. 40. v. 11. Ezech. 34. v. 26.

Est autem *Christus pastor ille bonus.*

1. *Ratione Dignitatis.* Licet enim Jacob, Moses, David, & alii pastores non contemnendi fuerint, ut supra diximus, att-